

Περίληψη Αναλυτικής Έκθεσης

Χώρα: Κύπρος

 www.partnerup-project.eu

 [partnerupeu](https://www.facebook.com/partnerupeu)

 [partnerupeu](https://twitter.com/partnerupeu)

1. Υλοποίηση των Διαδρομών Αναβάθμισης Δεξιοτήτων

Το έργο Partner UP στην Κύπρο υλοποιήθηκε από το Κέντρο για την Προώθηση της Έρευνας & Ανάπτυξης στην Εκπαιδευτική Τεχνολογία (CARDET).

Ιστορικά, η εκπαίδευση ενηλίκων στην Κύπρο άρχισε να αποκτά σημασία τη δεκαετία του 1960 και του 1970 με τις κυβερνητικές πρωτοβουλίες για την ενίσχυση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού. Σημαντικοί σταθμοί σε αυτήν τη διαδικασία περιλαμβάνουν την ίδρυση του Κυπριακού Κέντρου Παραγωγικότητας (1973) και του Πανεπιστημίου Κύπρου (1989). Η ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ το 2004 επιτάχυνε περαιτέρω την ανάπτυξη προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων, προωθώντας τη δια βίου μάθηση και ενισχύοντας την απασχολησιμότητα.

Μια σημαντική εξέλιξη στο εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου ήταν η δημοσίευση της Εθνικής Στρατηγικής Δια Βίου Μάθησης 2007-2013, η οποία επιδίωκε την αύξηση της πρόσβασης στην εκπαίδευση και κατάρτιση, την ενίσχυση των συνδέσεων μεταξύ εκπαίδευσης και αγοράς εργασίας και τη βελτίωση της διακυβέρνησης. Το 2012, η Κύπρος υιοθέτησε επίσης το Κυπριακό Πλαίσιο Προσόντων (CyQF), ευθυγραμμίζοντάς το με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF) για τη διευκόλυνση της επικύρωσης και της συγκρισιμότητας των προσόντων σε επίσημους και μη τυπικούς εκπαιδευτικούς τομείς. Το CyQF ενίσχυσε επίσης τη διασφάλιση ποιότητας και προώθησε την κινητικότητα των μαθητών.

Οι κύριοι φορείς που εμπλέκονται στην εκπαίδευση ενηλίκων στην Κύπρο περιλαμβάνουν το Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΠΑΝ), την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑΑΑΔ) και διάφορους εκπαιδευτικούς οργανισμούς. Το ΥΠΠΑΝ εποπτεύει προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων, όπως τα Απογευματινά Γυμνάσια και τα Δημόσια Ινστιτούτα Επιμόρφωσης, που προσφέρουν μαθήματα από ΤΠΕ μέχρι γλωσσικές δεξιότητες. Η ΑΑΑΔ, ειδικότερα, έχει διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην παροχή ευκαιριών κατάρτισης για ανέργους, καθώς και για επιχειρήσεις που επιθυμούν να αναβαθμίσουν τις δεξιότητές τους.

Παρά αυτές τις πρωτοβουλίες στην εκπαίδευση ενηλίκων, η Κύπρος αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις. Εκθέσεις της Cedefop (2021) επισημαίνουν ζητήματα όπως η έλλειψη εθνικής εποπτείας για την εκπαίδευση ενηλίκων, ο κατακερματισμός του τομέα μάθησης ενηλίκων και η ανεπαρκής συνεργασία μεταξύ ακαδημαϊκής κοινότητας, έρευνας και βιομηχανίας. Η απουσία συνεκτικών μηχανισμών διασφάλισης ποιότητας και οι περιορισμένες υπηρεσίες καθοδήγησης καριέρας εμποδίζουν περαιτέρω την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων.

Προκλήσεις για την υλοποίηση

Η Κύπρος, όπως πολλές άλλες χώρες της ΕΕ, επιδιώκει την εφαρμογή της πρωτοβουλίας UP σύμφωνα με τις εθνικές εκπαιδευτικές πολιτικές της και τους ευρύτερους στόχους της. Ωστόσο, έχουν προκύψει αρκετές προκλήσεις στην υλοποίηση της πρωτοβουλίας UP στην Κύπρο:

- **Κατακερματισμός του τομέα εκπαίδευσης ενηλίκων:** Δεν υπάρχει μια ενιαία αρχή που να εποπτεύει τις δραστηριότητες μάθησης ενηλίκων στην Κύπρο, ενώ η συντονισμένη συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων είναι συχνά ανεπαρκής.
- **Χαμηλή συμμετοχή στη δια βίου μάθηση:** Παρά τις προσπάθειες για παροχή προσβάσιμων ευκαιριών μάθησης, το ποσοστό συμμετοχής σε προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων, ιδιαίτερα μεταξύ των ανέργων και των ατόμων με χαμηλά προσόντα, παραμένει κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ.
- **Αναγκαία αναβάθμιση των ψηφιακών δεξιοτήτων:** Όπως σε πολλές άλλες χώρες της ΕΕ, ο ψηφιακός αλφαριθμητισμός παραμένει μια κρίσιμη πρόκληση στην Κύπρο.
- **Περιορισμένη καθοδήγηση και υποστήριξη για την καριέρα:** Υπάρχει επίσης έλλειψη ολοκληρωμένων υπηρεσιών επαγγελματικής καθοδήγησης για να βοηθηθούν οι ενήλικες να πλοηγηθούν στα εκπαιδευτικά και επαγγελματικά τους μονοπάτια, ιδιαίτερα για εκείνους με χαμηλότερα προσόντα.

Σε απάντηση σε αυτές τις προκλήσεις, η Κύπρος εισήγαγε τη Στρατηγική Δια Βίου Μάθησης Κύπρου (CyLLIS 2021-2027). Αυτή η στρατηγική αποσκοπεί στη δημιουργία μιας κοινωνίας βασισμένης στη γνώση, προσφέροντας σε όλους τους πολίτες ευκαιρίες να αναπτύξουν τις δεξιότητες που είναι απαραίτητες για προσωπική, επαγγελματική και κοινωνική ανάπτυξη. Το CyLLIS στοχεύει στη δημιουργία συνεργιών μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων, με ένα σχέδιο δράσης που καθορίζει τα συγκεκριμένα βήματα για την επίτευξη αυτών των στόχων. Παρά το γεγονός ότι η στρατηγική είναι ακόμα σε εξέλιξη, αποτελεί ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την αντιμετώπιση των διαπιστωμένων κενών και προκλήσεων στον τομέα εκπαίδευσης ενηλίκων στην Κύπρο.

2. Συνεργασία Εμπλεκόμενων Φορέων

Οι εμπλεκόμενοι φορείς που συμμετείχαν στο 2ο πακέτο εργασίας - Ανάλυση Φορέων, εντόπισαν ορισμένους επιτυχημένους μηχανισμούς συνεργασίας, αλλά και αρκετά κενά και προκλήσεις στην υλοποίηση της πρωτοβουλίας UP καθώς και στη μάθηση ενηλίκων στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί, ιδιαίτερα μέσω συνεργασιών μεταξύ της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑΑΑΔ) και διαφόρων κυβερνητικών και μη κυβερνητικών οργανισμών, υπάρχουν κενά στην παροχή εκπαίδευσης ενηλίκων, κυρίως για όσους έχουν χαμηλά προσόντα.

Αυτά τα κενά περιλαμβάνουν την ασάφεια για το τι περιλαμβάνει η εκπαίδευση ενηλίκων, στη διατύπωση όρων όπως "ενήλικες με χαμηλά προσόντα" και "ψηφιακές δεξιότητες", καθώς και την απουσία ενός ενιαίου πλαισίου για την επικύρωση και αναγνώριση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης. Υπάρχουν επίσης προκλήσεις στη διακυβέρνηση. Η πιο σημαντική ήταν ο κατακερματισμός του τομέα, όπως καταγράφηκε και στην ανασκόπηση της βιβλιογραφίας. Υπάρχει έλλειψη συνεργασίας μεταξύ των φορέων, με αποτέλεσμα πολλές επικαλύψεις, καθώς και διαφωνίες και συγκρούσεις μεταξύ τους όσον αφορά τους διαθέσιμους πόρους. Πολλοί φορείς επίσης ανέφεραν προκλήσεις χρηματοδότησης. Αυτή τη στιγμή υπάρχει έλλειψη κεντρικής χρηματοδότησης και πόρων για την υποστήριξη της ανάπτυξης και ποιότητας των προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων. Διάφορα έργα και πρωτοβουλίες που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ συμβάλλουν στην ανάπτυξη αυτού του τομέα, ωστόσο, δεν υπάρχει βιωσιμότητα στα αποτελέσματά τους μετά την ολοκλήρωση της χρηματοδότησης.

Η πρόσληψη και επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτών ενηλίκων αποτελεί μια ακόμη βασική πρόκληση, καθώς πολλοί εκπαιδευτές αποθαρρύνονται από το να αναζητήσουν πιστοποίηση λόγω του οικονομικού φορτίου που συνεπάγεται, περιορίζοντας περαιτέρω την ποιότητα της διδασκαλίας που προσφέρεται στους ενήλικες μαθητές. Όπως ανέφεραν ορισμένοι φορείς, δεδομένου ότι οι ενήλικες με χαμηλά προσόντα δεν διαθέτουν ένα βασικό σύνολο δεξιοτήτων – περιλαμβανομένων των ψηφιακών – είναι ακόμα πιο δύσκολο να ενημερωθούν για τις διαθέσιμες ευκαιρίες κατάρτισης, καθώς, για παράδειγμα, οι διαδικτυακές και κοινωνικές καμπάνιες μέσω δεν μπορούν να αξιοποιηθούν πλήρως. Εκτός από την έλλειψη ενημέρωσης για τις διαθέσιμες ευκαιρίες κατάρτισης, αυτοί οι ενήλικες αντιμετωπίζουν επίσης οικονομικούς και χρονικούς περιορισμούς. Σε πολλές περιπτώσεις, οι ενήλικες με χαμηλά προσόντα απασχολούνται σε τομείς της βιομηχανίας (π.χ. λιανικό εμπόριο), όπου οι εργοδότες δεν προσφέρουν τη δυνατότητα στους υπαλλήλους τους να λάβουν κατάρτιση κατά τη διάρκεια της εργάσιμης ημέρας. Επομένως, στις περισσότερες περιπτώσεις, ακόμη και αν αυτοί οι ενήλικες είναι ενήμεροι για τις διαθέσιμες ευκαιρίες κατάρτισης, δεν παρακολουθούν τα προγράμματα σε προσωπικό χρόνο.

Επιπλέον, υπάρχει ασυμφωνία μεταξύ των δεξιοτήτων που πιστεύουν ότι χρειάζονται οι ενήλικες και εκείνων που απαιτούν οι εργοδότες, γεγονός που περιπλέκει περαιτέρω τις προσπάθειες σχεδίασης αποτελεσματικών προγραμμάτων κατάρτισης. Η έλλειψη μηχανισμών αξιολόγησης και παρακολούθησης για τα προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων εντείνει αυτά τα προβλήματα, εμποδίζοντας τους φορείς να μετρήσουν την αποτελεσματικότητα των πρωτοβουλιών τους και να προβούν σε αναγκαίες προσαρμογές.

Οι συμμετέχοντες φορείς σημείωσαν επίσης συγκεκριμένες προκλήσεις για την εφαρμογή της πολιτικής της ΕΕ για την πρωτοβουλία UP. Αυτές περιλαμβάνουν την έλλειψη ενημέρωσης των φορέων εκπαίδευσης ενηλίκων για την ύπαρξη αυτής της πολιτικής της ΕΕ και τις προκλήσεις στην εφαρμογή της προσέγγισης των τριών βημάτων.

Για να αντιμετωπιστούν αυτές οι προκλήσεις, οι φορείς πρότειναν διάφορες λύσεις. Αυτές περιλαμβάνουν την ανάπτυξη μιας κοινής διαδραστικής πλατφόρμας για τους φορείς, στην οποία οι φορείς θα έχουν την ευκαιρία να ανεβάζουν/περιγράφουν τις ευκαιρίες μάθησης που προσφέρει ο οργανισμός τους. Υπάρχει επίσης πρόταση για σχεδιασμό προγραμμάτων και πρωτοβουλιών που να αναφέρονται άμεσα στην πολιτική σύσταση του UP. Αυτό, από τη μία πλευρά, θα αυξήσει την ενημέρωση για αυτήν την πολιτική της ΕΕ στους φορείς και στους ενήλικες μαθητές, και από την άλλη πλευρά, θα επιτρέψει την εφαρμογή της μέσω της προσέγγισης των τριών βημάτων.

Οι φορείς θεώρησαν ότι οι δραστηριότητες εξωστρέφειας είναι απαραίτητες για την εξασφάλιση της πρόσβασης στις πληροφορίες των ενηλίκων με χαμηλά προσόντα. Σκοπός αυτών των δραστηριοτήτων είναι να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση του κοινού για τις διαθέσιμες ευκαιρίες μάθησης, καθώς και για τα οφέλη της αναβάθμισης των δεξιοτήτων τόσο για το άτομο όσο και για την κοινωνία (κοινωνικά, οικονομικά, συναισθηματικά). Τέλος, οι φορείς τόνισαν την ανάγκη για πιο συνεπή χρηματοδότηση, επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτών ενηλίκων και την εφαρμογή ισχυρών μηχανισμών παρακολούθησης και αξιολόγησης για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων.

3. Διδάγματα που αποκομίστηκαν

Η ανάλυση δεδομένων στην Κύπρο ανέδειξε τις προκλήσεις και την απαισιοδοξία γύρω από την εκπαίδευση ενηλίκων και την εφαρμογή της πρωτοβουλίας UP. Παρά το γεγονός ότι πολλοί φορείς αναγνώρισαν τα εμπόδια στην εκπαίδευση ενηλίκων, όπως η έλλειψη μηχανισμών συνεργασίας και οι προκλήσεις στα συστήματα επικύρωσης και αναγνώρισης, ήταν ακόμα πρόθυμοι να συμβάλουν στην εφαρμογή της πρωτοβουλίας UP. Ωστόσο, η απαισιοδοξία εντάθηκε από την πρόσφατη εισαγωγή της Στρατηγικής Διά Βίου Μάθησης, η οποία δεν έχει ακόμα δείξει απτά αποτελέσματα, οδηγώντας σε αμφιβολίες σχετικά με την πιθανότητα σημαντικών αλλαγών. Παρά αυτές τις προκλήσεις, η διαδικασία ανάλυσης παρείχε ένα κοινό πλαίσιο για την συζήτηση των ζητημάτων, και ενώ κάποιοι φορείς εξέφρασαν τη διάθεσή τους να αντιμετωπίσουν αυτά τα εμπόδια, η δέσμευσή τους ήταν συχνά σε προσωπικό επίπεδο και όχι σε θεσμικό, κάτι που αντανakλά τη διασπασμένη φύση του τοπίου της εκπαίδευσης ενηλίκων στην Κύπρο.

Οι συζητήσεις των ομάδων εστίασης και οι συνεντεύξεις είχαν επίσης θετικό αντίκτυπο στις σχέσεις των φορέων, παρέχοντας έναν χώρο για ανοιχτό διάλογο και συνεργασία. Ορισμένοι φορείς έδειξαν προθυμία να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις, ιδιαίτερα σε σχέση με την εμπλοκή των ενηλίκων μαθητών με χαμηλά προσόντα. Ωστόσο, η έλλειψη θεσμικής συνεργασίας και οι διαφοροποιημένες προσεγγίσεις στην επικύρωση και αναγνώριση δεξιοτήτων παρέμειναν σημαντικά εμπόδια. Αυτά τα συνεχιζόμενα προβλήματα υπογραμμίζουν την ανάγκη για μια πιο συντονισμένη προσπάθεια και κοινή κατανόηση μεταξύ των φορέων προκειμένου να εφαρμοστεί αποτελεσματικά η πρωτοβουλία UP.

Οι φορείς μοιράστηκαν επίσης αρκετές καλές πρακτικές που αποδείχθηκαν αποτελεσματικές στην εμπλοκή των ενηλίκων μαθητών και την ενίσχυση της συνεργασίας. Αυτές περιλάμβαναν εναλλακτικές, πρακτικές μεθόδους μάθησης, όπως μαθήματα που διεξάγονται στους χώρους εργασίας ή μέσω πρακτικών δραστηριοτήτων, οι οποίες είναι ιδιαίτερα ωφέλιμες για τους ενήλικες με χαμηλά προσόντα. Επιπλέον, η υιοθέτηση της προσέγγισης Universal Design for Learning (UDL) θεωρήθηκε ως μια αξιόλογη στρατηγική για την αύξηση της συμμετοχής των μαθητών. Για την επικύρωση και αναγνώριση, οι φορείς πρότειναν την προσφορά μικροπιστοποιητικών και την ανάπτυξη ενός ενιαίου πλαισίου που θα αναγνωρίζεται τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Τέλος, οι φορείς τόνισαν τη σημασία των ήπιων δεξιοτήτων, της ψηφιακής εκπαίδευσης και των δεξιοτήτων επικοινωνίας, εναρμονιζόμενοι με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, όπως παρατηρείται σε πολυεθνικές εταιρείες όπως η Google. Αυτές οι καλές πρακτικές προσφέρουν πολύτιμες γνώσεις για τη αντιμετώπιση των προκλήσεων που αντιμετωπίζει η εκπαίδευση ενηλίκων στην Κύπρο και μπορούν να καθοδηγήσουν τις μελλοντικές προσπάθειες για την ενίσχυση της επικοινωνίας των φορέων και της συνεργασίας.

4. Προτεραιότητες για τις Ομάδες Ανάπτυξης

Σύμφωνα με την Ανάλυση των Φορέων στο κυπριακό πλαίσιο, οι παρακάτω διαστάσεις θα πρέπει να οριστούν ως προτεραιότητες για τις Ομάδες Ανάπτυξης:

- 1. Ενίσχυση των μηχανισμών συνεργασίας μεταξύ των φορέων:** Οι Ομάδες Ανάπτυξης θα μπορούσαν να συζητήσουν στρατηγικές για την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των φορέων για την επιτυχή εφαρμογή της πρωτοβουλίας UP. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει την ίδρυση συμβουλευτικών επιτροπών ή ομάδων εργασίας που θα αναλαμβάνουν την ανάπτυξη, εφαρμογή και παρακολούθηση στρατηγικών, με ιδιαίτερη έμφαση στη συνεργασία γύρω από την υιοθέτηση της προσέγγισης τριών βημάτων που περιγράφεται στο UP.
- 2. Ανάπτυξη πιο συνεκτικών πολιτικών:** Οι φορείς μπορούν να συζητήσουν πώς να συμβάλουν στην ανάπτυξη ενός πιο συνεκτικού συστήματος διακυβέρνησης στην εκπαίδευση ενηλίκων, που να εξασφαλίζει την επιτυχή εφαρμογή της πρωτοβουλίας UP.
- 3. Αύξηση της συμμετοχής:** Οι ομάδες ανάπτυξης μπορούν να συζητήσουν τρόπους αύξησης της συμμετοχής, εστιάζοντας ιδιαίτερα στη συμμετοχή ευάλωτων ομάδων και αυτών που στερούνται βασικών ψηφιακών δεξιοτήτων. Ειδικά θέματα που μπορούν να συζητηθούν περιλαμβάνουν την ανάπτυξη ενός σχεδίου διάδοσης, τη διοργάνωση ημερών ενημέρωσης και εθνικών εκστρατειών και γενικότερα την εύρεση τρόπων αύξησης της πρόσβασης στην πληροφόρηση.
- 4. Βελτίωση της επικύρωσης και αναγνώρισης της εκπαίδευσης ενηλίκων:** Οι φορείς μπορούν να εξετάσουν καλές πρακτικές από άλλες χώρες και να συζητήσουν πώς αυτά τα μοντέλα θα μπορούσαν να προσαρμοστούν στο κυπριακό πλαίσιο. Μπορούν επίσης να εξετάσουν αν και πώς οι οργανισμοί τους μπορούν να αναγνωρίσουν την εκπαίδευση και την πιστοποίηση που παρέχεται από άλλους τοπικούς ή διεθνείς φορείς. Επιπλέον, οι ομάδες θα μπορούσαν να συζητήσουν τη δυνατότητα ανάπτυξης ενός μηχανισμού αναγνώρισης και πιστοποίησης των προσόντων εκπαίδευσης ενηλίκων, παρόμοιο με αυτόν που υπάρχει στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
- 5. Παροχή οικονομικής υποστήριξης για την πρωτοβουλία UP:** Οι φορείς μπορούν να συζητήσουν την παροχή οικονομικών κινήτρων ή επιδοτήσεων για να υποστηρίξουν τους μαθητές στην πρόσβαση στις διαδρομές αναβάθμισης, π.χ., υποτροφίες, επιχορηγήσεις ή προγράμματα χρηματοδοτούμενα από εργοδότες.
- 6. Προώθηση της σημασίας των μη τυπικών εκπαιδευτικών πρακτικών για την εκπαίδευση ενηλίκων:** Οι φορείς μπορούν να συζητήσουν το ρόλο των μη τυπικών εκπαιδευτικών πρακτικών στην εκπαίδευση ενηλίκων και την θετική τους επιρροή στη μάθηση (π.χ. παρέχοντας ευελιξία, στοχευμένη και σχετική μάθηση, συμβάλλοντας στη ζωή και μάθηση, ενισχύοντας την κοινωνική ένταξη).